

Forpligtelse aldrig er anerkjendt af Militair-etaten, men man har dog aarlig gjort saadanne Bestillinger, fordi man ikke har nogen anden Geværfabrik, og det er af Bigtighed at have en saadan indenfor Landets Grændser. Det Beløb, jeg nævnedes, var selvsølgelig *Rd. courant*, men det blev i sin Tid omstrevet *Daler for Daler* til Rigsmonnt. Der gik derpaa 6—7 Aar; det viste sig da, at Fabrikken ikke stod sig videre vel, og der kom saa et Tilbud fra denne til Regjeringen om at købe den. Dette vilde imidlertid Regjeringen ikke indlade sig paa, men paa Grund af Forholdene og den Betydning for Militair-etaten, som det havde, at Fabrikken holdtes i Virksomhed, bevilgede man extraordinairt og midlertidigt et Beløb af 17,100 *Rd.*, for hvilket Beløb man foruden det tidligere vilde gjøre Bestillinger hos Fabrikken, dog saaledes, at, hvad der var tilbage af dette Beløb for bestilte Væver, der ikke vare leverede inden Udgangen af Kalenderaaret, skulde tilbageholdes og tilfalde Statskassen. Senere er Bevillingen af disse 17,100 *Rd.* stadig gjentagen, saavel som af de 28,500 *Rd.*, og dette udgjør ialt 45,600 *Rd.* Det er dette Beløb, som Fabrikken formener at være berettiget til at erholde Bestillinger for, men Regjeringen anerkjender ikke denne Forpligtelse, om den end efter Forholdene anseer det for nødvendigt at gjøre Bestillinger hos Fabrikken. Der har i de senere Aar, navnlig i de sidste 15 Aar, været ført mange Forhandlinger med Fabrikken, og dette Forhold har givet Anledning til meget Bryderi, vistnok paa begge Sider, hvilket synes at fremgaae af en stor Mængde Actstykker og Oplysninger, som ere tilsendte Finantsudvalget under de Forhandlinger med Krigsministeriet, som have været den sidste Maanedstid, og som, hvad jeg skal nævne i Forbigaaende, have foranlediget, at denne Sag er kommen senere fra Udvalget, end det ellers vilde have været Tilfældet. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa flere af de Spørgsmaal, som ere omhandlede i disse Actstykker, saasom angaaende Controllen, Leveringstiden, Leveringsprisen osv. Hvad Controllen angaaer, skal jeg blot nævne, at man synes ved en Overenskomst for 7—8 Aar siden at være naaet til et temmelig tilfreds-

stillende Resultat fra begge Sider, saaledes, at Staten er istand til at fikke sig, at der leveres den gode Væver fra Fabrikken. Med Hensyn derimod til Betalingstiden synes det, at Staten har været lidt for velvillig, idet den er gaaet ind paa at betale Bestillingerne med $\frac{3}{4}$ af Beløbet, forinden den faaer Væverne leverede, og med Hensyn til Leveringstiden foreligger der ogsaa nogle ganske mærkelige Data, idet der har kunnet gaae Aar og atter Aar hen, inden man har leveret det Bestilte, for hvilket man forud har faaet Betaling. Jeg skal minde om, at der vel i Skjødet er sat en bestemt Pris paa visse Geværer, men det udtaltes tillige der, at der for hver ny Prøve af Geværer skal sluttes en selvstændig Contract, og Prisen bestemmes efter Billighed. Naar der altsaa skeer Forandring i Vaabnene, saaledes som der jo navnlig nu i den senere Tid har fundet Sted, maa man komme overens om Prisen, og dette synes ogsaa nogenlunde at være naaet tilfredsstillende for begge Sider. Med Hensyn til Leveringstiden maa jeg maafføe tillade mig at nævne nogle enkelte Data. I 1865—66 bestilte man 1,000 Omdreiningspistoler, Leveringen af disse er først begyndt i indværende Finantsaar, det vil være tvivlsomt, om Leveringen kan blive ført tilende inden Udløbet af dette Finantsaar; det vil altsaa sige, at det, som er bestilt i det nævnte Finantsaar, først efter Forløbet af 4 Aar bliver leveret; det er under den Udvikling, som Constructionen af Skydevaaben er undergaaet netop i den Tid, høist sandsynligt, at, hvor fortrinlig en Model der end er leveret i 1865—66, og hvor fortrinligt end Arbejdet kan være leveret efter denne Model, er det dog ikke længer tidsvarende. Jeg skal foreften med Hensyn til Arbejdets Godhed bemærke, at, saavidt mig bekjendt, har netop dette Vaaben faaet hæderlig Dmtale paa Pariserudstillingen. Fabrikken har for denne Levering allerede i 1865—66 og i 1866—67 modtaget i Forstud 18,000 *Rd.* Den anden Bestilling skete i Begyndelsen af indværende Finantsaar, da der blev bestilt 1,000 Ingenieurkarabiner og 6,000 Rytterkarabiner efter Remington-Systemet, og det blev bestemt i Contracten, at „Leverancen saavidt mulig skal